

Kansakoulun opettaja

ANTTI J. SALMELA

Antti Jalmari Salmela syntyi Vetelin Räyryngissä 5.9.1899 ja kuoli Helsingissä 31.1.1980. Antti Salmelan vanhemmat olivat Aaprami Matinp. Salmela (1859-1930) ja Maria Matilda Aapramint. Videnoja Ullavasta (1861-1948). Antti oli 8-lapsisen maanviljelijäperheen toiseksi nuorimmainen. Salmelan sisarusarjasta 4, Laina, Alfred, Antti ja Fanny sekä Fiinan mies Leanteri valmistuivat opettajiksi.

Antti Salmela sai päästötodistuksen Rauman seminaarista vuonna 1925.

Opettajana hän toimi Lapinlahden Mäkikylän kansakoulussa 1922-23, Pyhäjärven U.I. Airolan kansakoulussa 1925-27 ja Porvoon Alhon kansakoulussa 1927 alkaen eläkkeelle saakka.

Antti Salmela tunnettiin raittius-, nuorisoseura- ja kristillisen nuorisotyön harrastuksistaan. Lisäksi hän kirjoitti sanomalehtiin ja aikakausjulkaisuihin runoja, matkakertomuksia ja päivän tapahtumia sekä muistokirjoituksia.

Antti Salmelan runot ovat mielenkiintoisin osa hänen tuotantoaan. Erityisen lämmin suhde äitiinsä tulee esille kauniilla tavalla, kun ottaa huomioon äidin 26 vuotta kestäneen mielisairauden. Isä jää etäiseksi taustahenkilöksi, ”joka myhäilee” olemassaoloaan. Lapsuusaika leikkeineen, nuorukaisen aikuistumisvaikeudet ja ensirakkauden päättyminen ovat aiheita, joihin Antti Salmela palaa yhä uudelleen. Muutamat humoristiset runot ovat kuin keitaita nuoren opettajan muutoin niin mollisointuisissa kokoelmissa.

Antti Salmela vihittiin 50-vuotiaana avioliittoon seurakuntalehtoriksi ja sielunhoitajaksi valmistuvan Kerttu Sorsan kanssa. Avioliitto oli lapseton.

Pariskunta adoptoi myöhemmin arabilapsen Israelista, joka asuu nykyään
Helsingissä kuten leskikin.

~~Räyriingissä 6.päivänä kesäkuuta 2002~~

~~Leena Salmela~~

~~kustantaja,~~

~~A. Salmelan veljen pojantytär.~~

ANTTI SALMELA
1899-1980

TUHLAAJAPOIKA

Tänä yönä, Mestari, ovees
kovin arkana kolkutan.
Olen syntinen, hukkuva sielu,
joka elämää janoan.
Avaa, avaa, oi, Herra!
Kovin vilu ja nälkä on.
Tulen kaukaa vieraalta maalta
luota sikojen kaukalon.

Tänä yönä, Mestari, avaa
minun syyllinen sydämeini!
Joka ainoa erheeni huutaa:
- Ikikuoleman ansaitsen!
Polttaa, polttaa, oi, Herra,
minä sieluni rauhan möin.
Siellä kaukana vieraalla maalla,
polo, sikojen ruokaa söin.

Tänä yönä, Mestari, ohi
yhdenoistako hetkeni on?
Nämä ryysyni ylleni jäivät:
- Olen ansainnut tuomion.
Hiljaa, hiljaa oot, Herra,
suuni vaieten valittaa.
Sisin sieluni vavisten itkee
syyllisyyttäni katkeraa.

Tänä yönä, Mestari, miksi
mua hellästi katsot niin?
Ihme, - anteeksi antava armo
valuu sieluni syvyyksiin.
Pyhää, pyhää, oi, Herra,
minä riemuna tunnen sen,
Sinun armosi virraten täyttää
koko ruumiin ja sydämen.

Tänä yönä, Mestari, kanssa
Isän kodissa riemuitsen.
Uudet valkeat vaattehet annoit
oman sormuksen kultaisen.
Rauhaa, rauhaa, oi, Herra,
kätes siunaten kohotat.
Minä ilosta itken ja kiitän.
Sinä siunaat ja – katoat.

DEN FÖRLORADE SONEN

Av Antti Salmela

1899-1980

Till svenska av Lennart Segerstråle

Du Mästare hör hur jag klappar
skyggt i natt på Din slutna dörr.
Jag en syndig och drunknande själ är
och jag törstar som aldrig förr.
Öppna, öppna, o Herre!
Köld och hunger förtära mig
efter färden från främmande länder
på en usel svinherdes stig.

Du Mästare öppna mitt hjarta
i natt med dess svidande nöd
ty mitt skakade väsen ropar:
”Jag förtjänar blott evig död!”
Eld, eld brännar o Herre!
Ty min själsliga frid jag mist
när långt borta i främmande länder
Jag bland svinen vandrade sist.

Säg Mästare, går den här natten
ren den nästsista timmen förbi,
för mig lumpöverhöljda – mig trashank –
som från gudsdomen ej kan gå fri?
Stilla, stilla, o Herre,
Utur benen min klagan går
och mitt själsdjup av ångestgråt skälver
över skuld känslan, bittert svår.

Du Mästare – varför i mildhet
Du skådar till mig i Ditt råd
nu till innersta själsgrunden tränger
som ett under förlåtelsens nåd.
Helig, helig o Herre!
Nu Din glädje känslorna bär
och Din strömmande nådesflod tränger
genom kroppen och hjärtat här.

Du Mästare, låt vid Din sida
mig i Faderns hus bo i natt.
Nya, skinande kläder Du gett mig
och på handen Din guldring satt.
Friden, friden o Herre!
Du nu höjer Din signande hand
och av glädje jag gråter och tackar
Din som kom från frälsningens land.

MUISTATKO VIELÄ?

Muistatko vielä lapsuuden armasta aikaa,
jolloin kirkkahin silmin
perhosen perässä juoksit
nurmella nuokkuvan heinän,
seurassa sinisten kelloin
ja valkeiden kieloin?

Muistatko, kuinka pienoisin
lasten pyöreän käsin
tartuit riemuiten
punaisen ruusun hehkuvaan kukkaan?
Muistatko, kuinka sen
terävä piikki
kätesi verille raastoi?
Muistatko,
miten sinä silloin itkit
lohduttomasti?

Hyvä oli silloin
äidin lempeään syliin
painaa pää ja itketyt silmät,
tuntea hiuksilla
lempeän käden suloinen hively,
nukkua punottavin poskin
armahan äidin
povea vasten.

Maailmalla toista on
suureksi tultua lasten.
Sumenee silmien kirkkaus,
poskien punerrus raikas
maailman markkinateilla,
elämän vierailta veräjillä.

Jokaiseen elämä
sinetin syyttävän painaa,
jokaisen sydämeen salaisen
surujen okahan tunkee.
Tuskinpa kukaan
lapsen kirkkaita silmiä
hautaan vie?

Hyvä on joskus
muistella vielä mennyttä aikaa.
Itkeä elämän tuskaa
kuivin silmin,
ja kuvitella olevansa

iso lapsi,
jolle on pahoja oltu.

KEVÄT TULEE

Kuulen kevään voiman väkevän,
yskähdyksen rinnan kipeän,
leivon laulun riemun kylläisen.
Pyyhin poskeltani kyynelen.

Lumi sulaa, purot pulppuaa,
katson kättä omaa kalpeaa.
Ympärillä kaikki herää, soi,
sairas sydän turhaan kapinoi.

Koko metsä peittyi kukkihin,
mullan alta terin valkoisin
vuokot herää, nostaa hennon pään.
Sielussani joku nyyhkyttää.

KAKSI IHMISTÄ

Tunnen, joku meitä yhdistää,
joku tunne suuri ja hyvä.
Tunnen, joku meitä eroittaa,
joku kuilu kuoleman syvä.
Sen reunalle varoen uskallamme,
se salassa vaanivi askeltamme,
mutt' turhaan me ystävät ollaan.

Tunnen, joku meitä johdattaa,
joku kaaret sillaksi lainaa.
Tunnen, joku meille yhteistä,
joka paljon vaa'assa painaa.
Me hehkuvan tunteemme yli tuomme
ja elämän maljasta tilkan juomme
- jos kuohuukin pyörtehet tummat.

HAUDALLASI

Puista syksyn lehdet putoilee,
tuuli laulaa vainajien mailla.
Sydämessä kukat aukenee
astellessa teillä varjokkailla.
Muiston kukat arat valkeat,
toiset sydänveren punaamat.

Hämärässä haudan eteen saan,
kukat sydämessä hiljaa nyyhkii.
Kellastuneet lehdet peittää maan,
kyynelkarpaloita käsi pyyhkii.
Vilukukan hennon viimeisen
lasken haudallesi vajjaten

MATKALAU LU

Sydämien haavat
aikanansa arpeutuu.
Kevään riemut raikkaat
kirkkahimmat tummentuu
matkatessa ihmislapsosen
täällä päällä maan,
valmistuen siirtoon
tähteen parempaan.

Suuri virta vuolas
käsin hellin kannattaa,
siihen uupuneena
elo hauras hajoaa;
herätäkseen riemulauluun,
valoon, paloon sen,
joka hetkeks' antoi
elon ihmeisen.

KÄRSIMYKSET KIRKASTAA

Kärsimysten kirkastama ihminen
kaunis on,
niin kuin sateen jälkeen kimmeltävä puu
loistehessa auringon.

Sade rankka huuhtoen
maisien tomun vei.
Miekka läpi sydämen
hukkaan kulje ei.

Päivän kiilto kirkkahin
pisaroissa on.
Murheen alla suloisin
armo pohjaton.

Kärsimysten kirkastama ihminen
kaunis on,
niin kuin sateen jälkeen kimmeltävä puu
loistehessa auringon.

KOTITONTTU

Pieni piippolakki
tonttu töitä määrii.
Äiti hikipäissä
keittiössä häärii.
Leipoo pullat, kakut,
korjaa nutut, jakut.

Tonttu hillot maistaa
konttorissa salaa.
Lasten korvaan kuiskaa:
- Monta makupalaa,
tehty omenoista,
kermasta ja voista.

Lapset unta näkee,
tonttu sadut näyttää.
Korvatunturilla
lapset yöllä käyttää.
Siellä pienet oivat
joulu kellot soivat.

Tulee viimein ilta,
soma jouluaatto.
Juhlapuvuissansa
istuu maamo, taatto.
Tonttu oven takaa
lahjat lasten jakaa.

Jouluvirsi herkkä
pienen pirtin täyttää.
Kuusenkyntiäiset
tähtösiltä näyttää.
Lapset piiriin yhtyy,
joululeikkiin ryhtyy.

Suokoon Luoja aina
joulun kirkkahasti
lämmittelä mieltä
vanhuutehen asti.
Joululaulu helää,
lapsuusajan elää.

PIENI HEIKKI

ON TÄSSÄ ÄIDIN PÖRRÖPÄINEN NASSU,
NIIN REIPPAANA KUIN LIINAHARJA HUMMA.
EI VAALEA, EI TULISILMÄ TUMMA,
EI ÄLYNIEKKA, TYHMÄ EI, EI HASSU.

ON AINA LIKAISENA SORMET, TASSU,
JA PUVUN VÄRI IHMEELLISEN KUMMA
KUIN VÄRILEIKIN LYSTIKKÄISIN SUMMA.
MUTT' RAKKAHIN ON ÄIDILLENSÄ RASSU.

JA VAIKKA JOKA ILTA ÄIDILLÄ ON SURU,
KUN PESTÄ PITÄÄ KOKO KULLANMURU,
SAA SUUKON SIUNAUKSEKS' PIENI POJU.

KUN UUSI HUOMEN KOITTAAN, SAMA LEIKKI,
ON YHTÄ VALLATOINNA PIKKU HEIKKI.
- EI HETKEÄKÄÄN JOUTILAANA LOJU.

METSÄN KUTSU

Ihmislapsi surun täysi
metsän helmaan käy.
Maailmalla askel arka
tänne ennättäy.
Täällä polut somat, pienet
sinut viitan vie,
missä onni asustavi,
- rauhanmaja lie.

Samettinen sammalmatto
täällä astua,
viherjäinen havukatto
sateen kastua.
Sinitaivas sieltä täältä
hieman pilkistää.
Päivänsäde sammalkeinuun
salaa lymyää.

Metsän laulu ihmeellinen
siellä, täällä soi.
Kuuset vakavissaan kuiskii,
sammal tarinoi.
Etkö tahtois' täällä olla,
mihin aukeaa
sadun laaja ihmepuisto,
kaipuun kaukoma?

TULI SUVI

Tuli suvilinnut ja toukokuu,
maa luomisen riemusta uneksuu.
Heräs' parvet vuokkojen valkeiden,
aukes' akkunat talvisten sydänten.

Sinä riennät avattuun akkunaan,
nääät päivässä kylpevän vihreän maan.
Saat kuulla käkösen kukunnan.
Sinä huomaat kesän jo palaavan.

Suvipäivään, riemuun ja aurinkoon
pois rientäös keväiseen hurmioon.
Sydän tulvillaan kevättuoksua on.
Laulurastas jo löytänyt puolison.

Antti Salmela 1899-1980

KIITOSLAULU

MÄ LAULAN LUOJALLENI KUNNIAA
NÄIN KEVÄÄN RIEMUKUORON YHTYEN.
MÄ LAULAN SYDÄMENI SÄVELEN
JA KIITÄN ELÄMÄSTÄ ANTAJAA!

MÄ LAULAN KIITOSVIRTtä IKUISAA.
SE ON KUIN SIELUSSANI HERÄTEN
SOIS' SÄVELINÄ KERA KEVÄIMEN
VAIN RAKKAUTTA PYHÄÄ, KORKEAA.

OI, KORKEIN, KUULE KIITOKSENI MUN.
TÄÄ SYDÄN OTA, OLKOON AINA SUN ,
JA KAIKESTA SUO ETTÄ KIITTÄISIN.

JOS MURHEEN PÄIVÄ JOSKUS YLLÄTTÄÄ,
SUO ETTÄ KIITOSLAULU YHÄ JÄÄ,
VAIKK' OIS' SE KUISKATTAVA KYYNELIN.

HUMUHUMPPU

KAS, TÄSSÄ KOIRANRESSU HUMUHUMPPU
KUIIN VILLAKERÄ PEHMYT PYLLYRÄINEN,
NIIN SOMAN VEIKEE, JALKA LYLLYVÄINEN,
SEN VÄRI NIIN KUIN MUSTA KAHVIN SUMPPU.

ON TASSU PEHMOINEN KUIN VILLATUMPPU,
JA AIVAN HIEMAN KYNSI VÄKÄPÄINEN,
MUTT' AIKA OTUS, AINA ITSENÄINEN,
JA KARVA TAKKUINEN KUIN NYKELUMPPU.

JOS VIERAAN NÄKEE, KOHTA KIUKKU KIEHUU
JA VIMMATUSTI HYPPII, HAUKKUU, RIEHUU
KUIN ÄLYÄ EI PÄÄSSÄ YHTÄÄN OIS'.

VAIN HIUKAN SILITYSTÄ – KIUKKU POIS.
SE KOHTA VAIKKA SUUTA ANTAA VOIS,
JA HÄNTÄ HYVÄNTUULEN HYRRÄÄ LIEHUU.

ELÄMÄN TIELLÄ

Ehkäpä elämän tiellä
tavannet ystävän siellä,
varohan liaksi hälle,
itseään näyttelevälle,
hyvyyttä osoittamasta.

Katsohan peijakasta!
Koiraksi muuttuvi siitä,
antejas' eipä hän kiitä.
Suuhunsa siepaten tältään
nielee sun elävältään.

Pidäpä varasi aina,
oppina mieleesi paina!
Koirat ne kalvavat luuta,
tukitko susien suuta
matkalla elämän tiellä?

NÖYRTYÖS, IHMINEN

Nöyrtyös, ihminen, painaas pää
polulle tallatun turun!
Antaos myrskynä mylvähtäen
ylitse vyöryä surun!
Kuohujen keskeltä ihmeellisen
löytänet värit ja siveltimen.

Nöyrtyös, ihminen, jokaisen on
käytävä hautahan saakka!
Kullakin lahjana laukussaan
huomenen huolien taakka.
Vähän voi viisautta rajalla maan,
sitä ei säikkyne kuolemakaan.

Nöyrtyös, ihminen, ehkäpä liit
läheemmä totuutta tullut!
Jospa jo polkua harhailet,
miltä ei eksyne hullut?
Horjuvat, heikot ja väsynehet,
käyskele täällä ei täydelliset.

VIHA

On ruohoon viherjäiseen saanut piha,
ja kevään kellot kaikki kaikukaa.
niin voimakkaana tuoksu multa, maa.
Oi, tyynny ihmisrinnan villi viha.

On turmeltunut tahto, heikko liha,
ei kauneus voi sitä sammuttaa,
sen eessä kaikki repee, ratkeaa,
maan sulo, taivaan sinisilkki hiha.

Ei voita vihaa jalo tuoksu myskin,
ei myrhan, aaloeen, ei balsamin,
ei nuku ruusustoihin seraljin.

On sille outo kevään heleyskin.
Vain turpeen lailla salaa hehkuen
voi poroks' polttaa monen sydämen.

Antti Salmela 1899-1980

TAIMI

Syksyn tullen taimi pieni
kukkimahan heräs'.
Alta mullan, alta kirren
luomisvoimaa keräs'.

Nosti latvan hennon, hauraan,
aran lumikukan.
Viekö viima, pohjatuuli
kohta taimirukan?

Eikö tiennyt syksyn lapsi,
sielun valju tähti,
pakoon talven tuimaa tuulta
kurkiparvi lähti?

Kuihtunehet kielot kainot,
suven sinikellot.
Ruskeaksi riutui ruoho,
mustiks' viljapellot.

Syksyn kolkko, hyinen henki
kiertää metsämaita.
Viluansa viimatuuleen
itkee rannan raita.

Lumen pehmeen, samettisen
pilvet armaat antoi.
Tähtiyöhön yksinäisen
kukan taimi kantoi.

Luomisvoima ihmeellinen
nostti kukan hennon.
Kaitselmus vai kohtaloko
määräs' tähden lennon?

Miten kestää lumisäässä
vilun valju kukka?
Kuinka täyttää tehtävänsä
yössä orporukka?

PIKKU VALTTERI

SÄ OLET KODIN PIKKU TYRANNI.
ON JALOISSASI TOSSUT, PÄÄSSÄ MYSSY
JA POTKIT, HUUDAT NIIN KUIN RIHLAPYSSY,
SÄ PALLEROINEN AAPRAM VALTTERI.

NYT SYLISSÄNI KEINUT, HYSSYN-HYSSY,
JO NUKU NURMILINTU, VEKKULI,
SÄ ENON KUJEILEVA KEKKULI.
TAAS NAURAT, KULLANNUPPU, TYSSYN-TYSSY!

TAIS UNIJUKKA VIIMEIN VIERAAKS' TULLA,
OI, NUKU, POJU, TUUTI, TUUTILULLA!
- VIEL' SYLI SUOJAA NUKKUVATA LASTA.

SAAT KERRAN SUUREKS', AHTAAKS' KÄYPI SYLI,
JA ASTUT KODIN KYNNYKSESTÄ YLI.
- KEN VARJEELEE SUN SYNTIIN SORTUMASTA?

sisarenpojalle
10 muistettu Valtteri Salmetalle,
joka asuu nykyään Kottolassa.)

(Sonetti on omistettu sisarenpojalle Valtteri Salmetalle,
joka asuu nykyään Kottolassa.)

KIITOS, ÄITI HYVÄ!

Kiitos, äiti hyvä
rakkaudestas'.
Suruni on syvä
- koski kuolemas'.

Puhu mullan alta
sana totuuden,
milloin valheen valta
täyttää sydämen!

Puhu kunnes kirsi
sulaa kyynelin!
Herää lapsuusvirsi
onnen sävelin.

ÄIDIN TIPSUT

Äidin tipsut, pienet tapsut,
armahaiset valkohapsut
tässä mennä tipsuttaa,
sukkelasti sipsuttaa.

Herää vuokot, sinikellot,
heilimöivät viljapelлот.
Lapset avojalkaiset
poimii pellon kukkaset.

Päivä paistaa valkotukkaan,
silmit katsoo sinikukkaan.
Nauru, laulu kajahtaa,
jopa kesä tulla saa.

Pienet tipsut, pienet tapsut
äidin armaan valkohapsut
kotiin juoksee äidin luo.
Kimpun kukkasia tuo.

JOKO MALJA ON TÄYS?

Joko malja on täys?

Hah, hah, haa.

Ei vielä, saatana naurahtaa,

ja jatkavi pirun polskaa.

Nään pääkallosilmät ja käärmeen suun,

nään limaisen, pyöreän häntäluun,

joka kaarena ilmassa tanssii.

Joko malja on täys?

Hah, haha, haa.

Ei vielä, saatana naurahtaa,

ja jatkavi pirun polskaa.

Hän kynsillä tarttuvi lanteeni uumiin,

ja häntänsä kiertyvi ympäri ruumiin.

Nyt toinen tahtinsa alkaa.

Joko malja on täys?

Hah, hah, haa.

Ei vielä, saatana naurahtaa,

ja jatkavi pirun polskaa.

Sai järjen jo päästäni heltiämään,

sai nuoran kaulaani lämpimään,

sekä sieluni vietyä vaivaan.

Joko malja on täys?

Hah, hah, haa.

Ei vielä, saatana naurahtaa,

ja jatkavi pirun polskaa.

Hän hiiliä riemulla kokoaa,

saa sieluni tulta ja valkeaa.

- Yhä tanssinsa iäti jatkuu.

HUKKAAN SOINUT

Ihminen itsekäs
pysähdy tähän.
Surua pinnalta,
kärsit vain vähän.

Siksi on sielussa
pohjalla peikko,
uskosi horjuva,
hauras ja heikko.

Pimmenä hetkenä
parkunet hiukan,
eteesi sattuissa
kohtalon tiukan.

Totuus ei sielussa
asua voinut.
Surusi heelmätön
hukkaan on soinut.

Antti K. K. K. K.

KIITOSLAULU

MÄ LAULAN LUOJALLENI KUNNIAA
NÄIN KEVÄÄN RIEMUKUORON YHTYEN.
MÄ LAULAN SYDÄMENI SÄVELEN
JA KIITÄN ELÄMÄSTÄ ANTAJAA!

MÄ LAULAN KIITOSVIRTTÄ IKUISAA.
SE ON KUIN SIELUSSANI HERÄTEN
SOIS' SÄVELINÄ KERA KEVÄIMEN
VAIN RAKKAUTTA PYHÄÄ, KORKEAA.

OI, KORKEIN, KUULE KIITOKSENI MUN.
TÄÄ SYDÄN OTA, OLKOON AINA SUN ,
JA KAIKESTA SUO ETTÄ KIITTÄISIN.

JOS MURHEEN PÄIVÄ JOSKUS YLLÄTTÄÄ,
SUO ETTÄ KIITOSLAULU YHÄ JÄÄ,
VAIKK' OIS' SE KUIISKATTAVA KYYNELIN.

2010.10.10.

MINUN TURVANI ON SINUSSA

Milloin pelko mielen valtaa,
silloin turvaan sinuhun.
Kätes' alla levon löydän,
rauhan, ihmeen siunatun.

Uupuneena sulta suojaa
etsin illan ahdinkoon.
Sinuun turvaan lähtiessä
kirkkauuden asuntoon.

Siellä loppuu vajavuudet,
enkeleiksi muututaan.
Siellä sydän ehyesti
liittyy jälleen Jumalaan.

Yli...

RISTIN VARJO

Haaveet herkäät, kevään kerkät
eivät kauas kannaa.
Elämäni armostasi
uutta voimaa anna.

Unikuvat, tuulen tuvat
iltahetkeen hajoo.
Murhe musta, syvin tuska
sielun pohjaan vajoo.

Pelko herää, kasvaa, kerää
ristinpuuta tuoden.
Elon iltaan tuskaisimpaan
mustan varjon luoden.

Ristin alle vaipuvalle
voiman lähde avaa!
Kunnes kerran uuden aamun
riemulauluun havaa.

KOTITONTTU

Pieni piippolakki
tonttu töitä määrii.
Äiti hikipäissä
keittiössä häärii.
Leipoo pullat, kakut,
korjaa nutut, jakut.

Tonttu hillot maistaa
konttorissa salaa.
Lasten korvaan kuiskaa:
- Monta makupalaa,
tehty omenoista,
kermasta ja voista.

Lapset unta näkee,
tonttu sadut näyttää.
Korvatunturilla
lapset yöllä käyttää.
Siellä pienet oivat
joulukellot soivat.

Tulee viimein ilta,
soma jouluaatto.
Juhlapuvuissansa
istuu maamo, taatto.
Tonttu oven takaa
lahjat lasten jakaa.

Jouluvirsi herkkä
pienen pirtin täyttää.
Kuusenkynntiäiset
tähtösiltä näyttää.
Lapset piiriin yhtyy,
joululeikkiin ryhtyy.

Suokoon Luoja aina
joulun kirkkahasti
lämmittelä mieltä
vanhuutehen asti.
Joululaulu helää,
lapsuusajan elää.

PESÄN KAIPUU

Pääskynen pesänsä löysi,
lintunen pirttinsä pienen.
Minne mä kaipuuni kannan,
ihminen, ikävän vienen?

Ketuilla luolansa maassa,
oravan pojilla tupa.
Minulla eloni tiellä
ristiä katsella lupa.

Valoa ylhäältä anna,
kirkasta ristisi kaari.
Orvolle polkusi ohjaa,
vaivojen valkea saari.

SINÄ VARJELET

Sinä jalkani varjelet
kompastumasta,
polveni polusta
upottavasta.

Sinun vitsasi, sauvasi
oppaana mulla,
sanasi turvana
armoitetulla.

Sinun voimasi virraten
ylitse vuotaa.
Henkesi hehkuva
syvälle luotaa.

Antti Salonen

ANTTI SALMELA
1899-1980

TUHLAAJAPOIKA

Tänä yönä, Mestari, ovees
kovin arkana kolkutan.
Olen syntinen, hukkuva sielu,
joka elämää janoan.
Avaa, avaa, oi, Herra!
Kovin vilu ja nälkä on.
Tulen kaukaa vieraalta maalta
luota sikojen kaukalon.

Tänä yönä, Mestari, avaa
minun syyllinen sydämeini!
Joka ainoa erheeni huutaa:
- Ikikuoleman ansaitseen!
Polttaa, polttaa, oi, Herra,
minä sieluni rauhan möin.
Siellä kaukana vieraalla maalla,
polo, sikojen ruokaa söin.

Tänä yönä, Mestari, ohi
yhdenoistako hetkeni on?
Nämä ryysyni ylleni jäivät:
- Olen ansainnut tuomion.
Hiljaa, hiljaa oot, Herra,
suuni vaieten valittaa.
Sisin sieluni vavisten itkee
syyllisyyttäni katkeraa.

Tänä yönä, Mestari, miksi
mua hellästi katsot niin?
Ihme, - anteeksi antava armo
valuu sieluni syvyyksiin.
Pyhää, pyhää, oi, Herra,
minä riemuna tunnen sen,
Sinun armosi virraten täyttää
koko ruumiin ja sydämen.

Tänä yönä, Mestari, kanssa
Isän kodissa riemuitsen.
Uudet valkeat vaattehet annoit
oman sormuksen kultaisen.
Rauhaa, rauhaa, oi, Herra,
kätes siunaten kohotat.
Minä ilosta itken ja kiitän.
Sinä siunaat ja – katoat.